

UNITÁRIUS

ÉRTESITŐ

Alapította: Józán Miklós

dr. Iván László

1900–1938.

unitárius lelkész, vallástanár

Gyászkeretben hozzuk a mi kedves Barátunk és Atyánkfia nevét, aki oly sok szép reményre jogosított s aki előtt a lelki emelkedettség isteni lépcsőfokain gazdag és fényes jövődő tárult fel mindnyájunk örömeire és büszkeségére.

Benne láttuk az igazi unitáriust, aki ezt a fenkölt és felvilágosult hitet a maga erején, ifjúkori eszmélkedések és vívódások között tette magáévá s boldog volt, hogy a mi szellemi közösségünkben fejthette ki testi és lelki erőinek legjavát. Törékeny testben — törhetetlen lélek. Ez jellemzi őt legjobban. És ez a kulesa és magyarázata annak a buzgó igyekezetnek, amellyel minden hivatalos és önkényt vállalt kötelezettségét a legapróbb részletekig híven teljesítette.

Oh milyen boldog volt tanítványai körében, akiket kis testvéreinek tekintett s akiknek vezetése és oktatása közben — leszállva a katedra magaslatáról — elvegyült köztük, hogy ezzel is megszüntesse a Mester és tanítvány közötti különbséget, és hogy magához emelje őket. Mind e mellett a komoly tanulmány és áhítatos buzgólkodás csak nyert a maga erkölcsi kihatásában, aminek az új nemzedék jellemében és fejlődésében máris örvendetes jeleivel találkozunk. Szerette a gondjaira bízott kicsinyeket, mert bennök látta egyházunk jövőjének biztosítékait. S nemes érdeklődését irántuk az iskola padjai közül kivitte és rokonszenves módon kiterjesztette a cserkészek és a konferenciás tábor ifjaira is, akiknek körében szívesen elidőzött — nyári szabadságának megszakításával — ahelyett, hogy gyenge fizikumának megfelelőbb üdülőhelyet keresett volna.

Bibliás ember volt. Benne élt annak légkörében. És onnan merítette azt az evangéliumi szellemet, amelyet át óhajtott ömlesztetni nemcsak közvetlen tanítványaiba, hanem úgyszólván minden egyháztársadalmi intézményünkbe, amelyet elevenséggel és gyakorlati problémák fölvetésével és mélységes magyarázataival föllendíteni igyekezett.

Elemében érezte magát a szószéken is, ahol a nagy vonások és a jézusi fenség magaslatai érdekelték s ahol az ő lelke szabadröptű szárnyalásának csak egyetlen határmesgyéje lehetett: az isteni tökéletesség — amely előtt gyermeki alázattal és fiúi engedelmességgel meghajolt.

Amit a szó hatalmával egy idő múltán már nem tehetett, azt pótolta az író toll szavatottságával, azzal az apostoli készséggel és tisztult idealizmussal, amelyről tanuskodnak tudományos értekezései és tanulmányai mellett azok az időszaki cikkek, amelyekkel

az „Unitárius Értesítő“ hasábjait gazdagította. Írásait komoly elmélyedés mellett meggyőző érvek és a személyes bizonyágtétel vágya és legyőzhetetlen akarata tették vonzóvá és lebilincselővé; úgyhogy annak hatása alól még az ellenkező véleményen levők is nehezen tudtak szabadulni.

Ezt az érdemet méltányolta az erdélyi Unitárius Irodalmi Társaság, amikor évi rendes közgyűlésében tagjai sorába beválasztotta.

Ez a koszorú a maga hervadatlan babérlevelével leginkább díszíté a ravatalt, amelyen a fáradhatatlan munkás, a szerető testvér, az engedelmes fiú, tanítványainak hűségese nevelője, Jézus Krisztusnak jánosi szelídsegű követője — nemes harcának megharcálása után — csöndesen elpihent.

Könnyeinket elsírtuk. Részvétünknek megható módon kifejezést adtunk. Lelkének üdvösségéért szeretteivel együtt imádkoztunk. Utolsó útjára kikisértük.

Istené legyen a hála és a dicsőség, hogy őt nekünk adta!

Józan Miklós.

ÁHITAT

Isten dicsősége.

Ján. 12, 42.

Ez meghallott igékből megtetszik, mely foganatos és mely nagy hathatós ereje volt az mi Urunk Jézus Christustól hirdetett igazságnak. Még, úgymond az evangelista, az fő emberek közül is sokan hívének ő benne. Nem tagadhatjuk azt, hogy az, kiket az Isten becsületes és tisztességes állapotra emelt, az kik mind ételekben, italokban magok viselésében módot és rendet tarthatnak, hogy azoknak mind elméjek s mind itéletek élesebb és tisztább nem volna. Sőt még az község is azért választja az ilyeneket előljárónak, hogy eszembeknek, böcsületesebbnek itéli az több rendbeli embereknél.

Azért valamit nem az község, hanem az fő rendbeli emberek javálnak, hihető gyakorta, hogy az az igaz. Ez az oka, hogy ezen Szt. János írásának Cap. 7., az mint írva van: Mikor az papi fejedelmek és az fő írástudó farizeusok el küldötték volna az szolgálkat, hogy Krisztus urunkat megfogják és megkötözzék. És azok onnan megtérven kezdék dicsérni Krisztus urunknak okos és bölcs tanítását. Ezzel ezek a papi fejedelmek és bölcs írástudó farizeusok csodálják az Krisztus tudományának igazságát mégis akarák elnyomni, mintha csak az község és nem az fő emberek javallanák tudományát. Mert tudomit mondanak nékiek, mikor inkább dicsérnék, hogy nem mint megfogták volna. Azt

mondák tütöket is elaltatott-e, úgymond, kicsoda az fejedelmek és fő emberek közül az, ki hitt ő benne? Vagy a farizeusok közül hitt-e valaki ő benne. De az község, az ki nem tudja az törvényt. Atkozódtak. De hogy hamis volt az papok mondása, megtetszik az itt az evangelista mondásából. Sőt ugyan meg is nevez az irás az fő emberek közül némelyeket, az kik Krisztus urunk bölcs tanítását javallják és veszik vala. Avagy, az miképen itt szól az evangelista, hisznek vala ő benne. Mert hogy itt ez helyen az Chrisztusban hinni, semmi nem egyéb, hanem az ő tanítását igaznak itélni, megtetszik az ezelőtt való igékből is, ahol szólt az evangelista.

HŐSÖK, EMBEREK

A halott arc élő vonásai.

A lelkünk mélyén még most is ott égnek az elfojtott könnyek... Szívünkben még visszhangzik a gyászszolozsma zokogó siráma, amely a farkasréti temető frissen hantolt sírja mellől szárnyalt fel a csodálatos májusi ragyogásban izzó egek felé. Mérhetetlen a mi veszteségünk: Iván László nincs többé.

Fáradt, törékeny alakja, kedves, szerény, halkszavú egyénisége letűnt az élet színteréről. De munkássága, különösen pedig az Unitárius Értesítő, amelynek éveken át csillogó tollú, sugárzó szellemű szerkesztője volt, elfakuló hasábjain, cikkeinek, elmélkedéseinek tükrében híven örzi és hirdeti Iván László szellemének a sír homályából is felragyogó erejét.

Hivatott egyháztörténelmi tollra vár a méltó írói feladat: Iván László helyét kijelölni az egyetemes unitárius egyház értékrendjében.

Mi csupán vázlatos keresztmetszetet akarunk rajzolni az élő Iván László szellemi arculatáról.

Aki Iván Lászlót csak felületesen ismerte, a földi élet törvényei fölé emelkedő titokzatos világ aszkétikus rajongóját sejtette benne csupán, mert a nagy evangéliumi igazságot: az örökkévalóság törvényének gondolatát állította földi életének középpontjába. Ennek a szférikus magasságban lebegő gondolatnak a köznapi élet területén való érvényesítéséért vívta mindig eszmei síkon mozgó harcait, — ez a gondolat hevítette, fűtötte, elcsigázott testét és serkentette szakadatlanul emésztő, lázas munkára. És ennek a gondolatnak a győzelméért vívott harcaiban kapta a legtöbb, legégetőbb sebeket is. Pedig kevés olyan ember volt, mint ő, aki a hétköznapi élet útvesztőiben is egy magasabb világ titokzatos törvényeire függesztett tekintettel nemcsak észrevette, de át is érezte azoknak a nagy

szociális feladatoknak a jelentőségét, amelyeket a földi élethez rögződött embernek vállalnia és végrehajtania kell.

Az Unitárius Konferenciának, amelynek éltető lelke és legpáratlanabb bajvívója volt, felejthetetlen emlékei közé sorozódnak azok a megnyiltakozásai, ahol az evangéliumi gondolatnak a földi élettel való vonatkozásait állította a problémák sorozatának tengelyébe. És itt fogadta a legkevesebb megértés, itt érte a legtöbb csalódás is.

A lüktető élet dinamikája, amely a felületes szemlélő előtt minden kérdést kenyérproblémává egyszerűsít, — nem engedte megláttatni sok emberrel azt a nagy igazságot, hogy az és csakis az képes a földi élet gondjai között eligazodni, aki minden tettét, cselekedetét, talán még titkosan felvillanó gondolatait is az örökkévalóság mércéje alá helyezi. Mert az örökkévalóság gondolatába vetett hit elválaszthatatlanul mély összefüggésben áll az emberi felelősségvállalás isteni eredetű parancsának kérdésével is. Aki csak a földi élet szűk korlátaira szabja cselekedeteinek menetrendjét, — legfeljebb csak saját személyében lehet felelős. Az alkotó, szellem, lelket irányító, sőt formáló élet azonban másokért is felelősséggel tartozik. Felelősséget kell vállalnia mindazokért, akik szellemi hatóerejének vonzókörébe jutottak. *A felelősséget vállaló ember tehát, az örökkévalóság törvényei szerint élő ember is.* Már pedig a társadalom, vagy a nemzeti közösség életében csakis a hivatástudat mélységes forrásaiból táplálkozó, felelősséget vállaló férfiak lehetnek az igazi vezetők. Ezért hangsúlyozta Iván László minden megnyilatkozásában, hogy az egyházi életet és a közéletet egyaránt igazi evangéliumi szellemmel kell megtelíteni.

Vajjon azok, akik ebben a kérdésben olyan mereven állottak vele szemben, akik az Ő emelkedett felfogásában egy vértelen askezizmus érthetetlen esökönységét szemlélték csupán, — nem tudták, vagy nem akarták-e átérzeni, hogy embertársainak súlyos gondjait, csakis mélyen hívő vallásos lélek képes felfogni, hogy évszázados jelentőségű szociális reformokat csak igazán evangéliumi szellemtől sugallt vezérek képesek, — ha kell életük fölláldozásával is, — végrehajtani. Kétkedő lelkükben nem csillant-e föl, ha csak egy pillanatra is, akik ennek a gondolatnak hőforrásainál felmelegedni nem tudtak soha, — hogy azért van kevesebb kenyér ezen a világon, mert kevés, óh nagyon kevés a felelősséget vállaló lelkeknek a száma.

Ezért hirdette Iván László, hogy lelkében kell a mi világunknak is megújulnia, akkor igazságosabb, szociálisabb és magyarabb élet lesz ebben a hazában.

Evangéliumi egyház és szociális állam.

Ez volt Iván László gondolatrendszerének alapköve.

És ez volt izzó magyarságának is bővizű forrása. Mert kevesen, nagyon kevesen szerették úgy ezt a meghajszolt, sokat szenvedett árva magyar népet, mint Ő. A magyar nép forrószívű szerelmesének, a szociális népi politika magvetőjének korai sírhantja fölött el-mélkedve írja Iván László évekkal ezelőtt megjelent egyik legutolsó cikkében:

„Mi az oka annak az istenesapásnak, hogy ezen a földön a legjobbak, a legneme-sebbek munkáját csak ilyen eredmény követi? Jaj! Nagy a sora ennek.

Ezen a vidéken nincs áldás a magvető-kön, itt irigység fűrészel ketté minden magas fát. Krisztusba bújtatott krisztustalanok ér-deke megöl mindenkit, aki valóban az örök evangélium tisztos, egyszerű szegénységét akarja és gyakorolja. A Duna partján „halot-tasok az esték“, — itt egy nép nem boldog életet él és aki igazán tenni akar a népért, annak önmészítés, halál a sorsa“.

Mintha saját sírfeliratául véste volna fel ezeket az örökzengésű szavakat.

vitéz Nyiredy Géza.

MAI KÉRDÉSEK

Az öntudatos kereszténység szerepe a nemzeti, társadalmi és népi mozgalmakban.

A négyesztendős világégésben, s az azt kö-vető nehéz időkben a keresztény, történelmi egy-házak eresztékeikben is mintha meglazultak vol-na, s már-már féltő volt, hogy a forradalmak alul-ról felkavart szennyes áradatában nemcsak az idejét múlta orthodox egyházi politika, hanem az embernek legbecsesebb lelki értéke, a hit is megsemmisül.

Az a hit, amely nem az emberi lénytől külön álló valamely transzcendentális fikció, hanem mindenkoron az emberi, halhatatlan léleknek ki-virágzott eszménye, amely ment minden földi salaktól és e gyarló földről az örökkévalóság felé vezető meredek úton állandóan az ég felé nyúló bérczekre törekszik, ahonnét tisztultabb légkörben hatalmas és megkapó távlat nyílik az örök em-beri rendeltetés és hivatás miként való gyakor-lására.

Amíg azonban a hívő lélek e lelki Parnasz-szusra feljut, útját keserű és sokszor kétségbe-esett tépelődések, csalódások, meghasonlások dül-ják fel, mert hiszen fátumszerűen útját állja az ősök hagyományával gyakorta céltudatosan át-szőtt *orthodoxia*, amely ugyan egy hosszú korszakon át behízeltgően és tetszetősen hangzott, azon-ban minden esetben csak a nem régen leáldozott *álliberalizmus* céljait szolgálta.

E beteges, az emberi természetnek is ellent-mondó világfelfogás ma már tétován tántorog, s ennél fogva az „egyakol, egy pásztor“ és a „jövő vallása“ bizarr elgondolás többé már sem nem titkos programja, sem nyílt irányú törekvése a keresztény egyháznak, e naiv ábrándok ködként eloszlottak a mai kor szellemi kaoszában, s a keresztény vallások jövőjének gondja iniciálta a keresztény egyházak világunióját, ebben keresik a bölcsesség követét, további szilárd fennmaradá-suknak alapján, az örök cél felé vezető utat, amely bár elkülönülten halad, de mindig a közös atyai ház felé vezet.

Mi unitáriusok, akiknek hite négy évszázad óta Erdély történelmével és annak minden rögé-vel szervesen összenőtt, nem tagadhatjuk meg szülőföldünket és onnét nyert lelkiségünket, ősi hitünket, amelynek hagyományaitól megihletve a megdicsőült Krisztus szellemében cselekszünk akkor, amikor a Keresztény Unió gondolatát to-vább fűzzük és hitünkben megközelítjük az Isten Egység fenséges gondolatát, amint azt az Új Testamentumban Jézus és később az Apostolok is tanították. Mi nem építünk új várost magunk-nak, hanem hitünket az Evangélium örök érvé-nyű törvényeire alapítjuk s hitelveinket az em-beri szívből fakadt, s az értelem szűrőjén meg-tisztított meggyőződéseinkből merítjük; ez az az örök forrás, amelyből inni és erőt meríteni mi nyomorult véges teremtmények vágyakozunk, amely a szenvedélyek hevét mellőzve, mindig a tisztultabb emberi lélekből táplálkozik. E lélek örökkön égő mécs, világító fáklya, amelynek fénye évezredek óta messzire besugározza és fénybe borítja a világot.

Amint Jézus megjelenése és szelleme új kor-szakot nyitott és az emberiség egy részét egészen újjá teremtette, épen úgy az ő tanításait követő különböző utakon egy cél felé haladó keresztény egyházaknak komoly, *uniós* törekvése, újból kor-szakalkotó lehetne. Ha sikerre vezetne, megte-remthetné már itt a földön a lelkek legbensőbb harmóniáját, amelyben nemcsak a lemondás, ha-nem a hősiesség is benne izzana és megközelítené a legkeresztényibb gondolatot: az emberiségnél a lelkes lénynek, az *emberinek* megmentését.

E meggyőződés jóhiszeműségéhez úgy vélem kétség nem fér; kiváltképen ma, amikor a keresz-ténységgel élet-halál harcot vívó világnézeti szél-sőségek a „népfront“, az anarchista, kommunista, szindikalista arcvonalnak kettészakadt zsilipjén áttört istengyűlölők romboló árját, csakis a Ke-reszténység az evangéliumi igaz hittel tudja eredményesen feltartóztatni.

Bárha az egységes protestáns egyház kiegyen-líthetné a hitnek csak árnyalati és nem lényeg-beni eltéréseit és e hatalmas, erkölcsi tőkét is alkotó, megújított hitbeli meggyőződésével azt egy boldogabb világot formáló erővé is egyesít-hetné; azonban az eszményi, lelki unió a mai összekészült társadalmi, népi és politikai moz-galmakban, — minthogy nincsen szilárdan kije-

gecesedett és összetartó történelmi alapja, — könnyen elveszthetné a létéhez feltétlenül szükséges erkölcsi rugékonyságát és a mindennapi politika bábjátékává is válhatna, pedig Krisztus Anyaszentegyháza a hitnek széttörhetetlenül szilárd gránitsziklájára és nem a napi politika alkalmilag összehozott, laza talajára kell épüljön.

Ennélfogva a mai zavaros, súlyos történelmi és változó időkben bár elhivatásánál fogva az öntudatos kereszténységnek nevelő, oktató, sőt kiegyenlítő szerepe megvan még ezidőszerint is és az oknyomozó történelem tanúsága szerint — voltak idők, amikor hazánk alkotmányos szabadságának és önállóságának, sőt még az emberiség kultúrájának is védelmére szolgáltak, mégis nem adhatja magát az egyház a világi politika sokszor kicsinyes és gyakorta „machiavellista“, lealázó járszalagjára, hanem fenkölt hivatásának is megfelelően a krisztusi szeretet igéje újból a szószéken át kell behatoljon a széles néprétegek lelkületébe.

Bár ma a technikai csodák, a felvilágosodás és szellemi fellendülés arany korszakában, a politikai szabadság téves értelmezése és helytelen alkalmazása gyakran szabadosságra torzul, amely ferde irányzatra a mának különben is felzaklatott idegrendszerű tömege nagy hajlandóságot mutat. A téves világnézetekkel szemben való küzdelem az egyháznak súlyos kötelessége, hiszen a nép ma már nemcsak dogmákra, hanem erkölcsi, szociális nevelésre és irányításra vágyik és szorul.

A szószék és az azon elhangzó beszédnek lenyűgöző és közvetlen ereje és lelki hatása még ma is elvitathatatlan; a történelmi multban egy Socini Fausto és Dávid Ferenci elmében felcsillant filozófia és e keresztény igazságok örök törvényei, ma is kagylóban őrzött igazgyöngyei és egyházunknak legféltettebb kincsei; e hitbeli igazságok egykoron mind szószéken hangzottak el és váltak egyházunk közkincsévé, s az azt valló első püspökünk mártír-halála csak méltó megpecsétélése volt életén át oly meggyőződéssel hirdetett hitének.

Hatásuk az erdélyi és lengyel politikai öntudatra és társadalmi életre a történelem megállapítása szerint kitörülhetetlen; míg itt a vallás és gondolatszabadságot követte csak a politikai, addig az Északamerikai Egyesült Államokban az első kivívott politikai szabadság nyomán hatolt csak a tengeren túlra a vallásszabadság fenséges gondolata és talált hitünk az Uj Világban újból bőven termő talajra.

Mindezek után a keresztény hitnek az állami élet politikai berendezkedésére való irányító hatása tagadhatatlan, s az egyházi és világi politikának egymásra való kölcsönhatása is nemcsak egy nemzet, hanem az emberiség egészséges fejlődésére döntő befolyást gyakorol és minden alkalommal tisztultabb légkört teremt meg.

A mai szellemi mozgalmakból kibontakozó új Európa sem mellőzheti reformtörekvéseinél a keresztény öntudatban rejlő hatalmas erkölcsi erőt,

a hit örök igazságainak cáfolhatatlan tétéleit. A dermesztő sötétségből újonnan felemelkedő népek és nemzetek összes nemes törekvéseik indító rugóit, az Evangéliumon alapuló és a lélekből fakadó tiszta hitet ki nem kapcsolhatják ma sem, enélkül meddő, szizifuszi a munka és céltalan a hősi küzdelem.

A hitnélküli élet, legyen az politikából megreformált is, a nemzet fáját gyökerében elsorvasztja és a tévtanon sudárba szökkenő fát a feltámadó legelső forgószél kicsavarja. Ha pedig a szélsőségek kapnának lábra, győzne a materialista világszemlélet és annak szomorú eredménye: az istentelenség.

Ki vitathatná el a hitnek a nemzet kül- és beléletére való rendkívüli hatását? Mussolini az ő lángeszével még uralma kezdetén bölcsen fel fogta a hitnek államépítő erejét és hatalmi, politikai áldozatok árán is, de megbékült a Vatikánnal.

A lelkek harmóniája és békéje feltétlenül egy alapon áll és legyen bár a hitnek útja különböző, azt mindig Krisztus igéje irányítja a szeretettel, amelynek jegyében ma is kétezer év után népek és nemzetek eredményesen összefoghatnak, öszinte szent szövetségben, amely többet ér, mint akár a fenhéjazó kollektív biztonság, akár a világi hatalmak legújabb erősoportosítása; mert e szeretet ott ringott az első ember bölcsőjében, az emberi lélek titkos kamrájában öntudatlanul benne szunnyadozott, — örök legfőbb emberi érték.

Az öntudatos kereszténység ma is ezzel a lelki mágnissal delejezi és inspirálja a társadalmat és nemzetet, annak minden megmozdulásánál, szociális törekvéseinél. Azonban a kicsinyes féltékenység, ez örök emberi gyarlóság azt gyakorta meggyengíti.

Pedig a szeretet velünk született lelki sajátosság, Istennek csodálatos ajándéka, amely benne él a legprimitívebb emberi lélekben is, az idestova kétezer éven át az Evangéliumból útrakelt keresztény hit, ma is az európai népek és nemzetek elsőrendű lelkiszükséglete, ami nélkül szétzüllene nemcsak a nemzet, hanem az egész társadalom.

Az öntudatos és egészséges kereszténység mindenkor átérezve emberi, sőt nemzeti hivatását, a dicső elődöknek szellemi örökségét átmentve, mindig az „akcióra“ és sohasem a „reakcióra“ gondol és örökkön ezt tekinti idelent a földi mindennapi életben is, összes megnyilvánulásában alapvető normájának.

Az „akció“ nálunk unitáriusoknál mindig megelégedett a lélek ápolással, sohasem nyúlt a világi hatalom erőszakos eszközéhez; nem voltak egyházunknak politikai, hatalmi törekvései, még erdélyi bölcsőjénél, János Zsigmond unitárius fejedelem idejében sem. Sohasem állott mindennapi politikai érdekek szolgálatában, ellenben vállalta elhivatása tudatában tiszta lelkiismerete szerint a lemondás kopott koldúsköpenyét és

amint történelme is igazolja, az „akciót“ mindig hitének meggyőző erejére bízta.

Ez volt védjegye négyszáz éves egyházi multunknak és legyen irányítúje történelmi elhivatásának!

Dr. vitéz Kozma György.

ESZMÉK VILÁGA

Emlékezés a lélek Emberére.

Amikor porhüvelyedet elhantoltuk, én még a temetőben maradtam. Gyermekeim sírját kerestem fel. A nagyobbik fiam sírjára fehér orgonavirágot tettem. Ennél a sírhalomnál az Érted felszakadó belső zokogásom egybefolyt a régi bánatommal... És emlékeztem...

Ezelőtt öt évvel dörömböltek ezek a hantok a szivemen úgy, mint ma a Te friss sírod göröngyei az Édesanyád szivén... Oh, nincsen ennél szomorúbb és reménytelenebb hang a nagy mindenségben. S amikor a temetőből akkor hazatértem, úgy éreztem, hogy elhantolták a hitemet is. Késő délután volt már, Neked még Ujpestre kellett hazamenned, de azért betértél árva hajlékunkba. Otthon hallgatott, vádolt és ítelt a csend. Olyan üres volt a házunk, mintha a mindenségből kitaszították volna a mozdulatlan semmibe, ahol nincs már sem élet, sem halál. A dermedt szívek sírni sem tudtak. Ültünk szótlánul, magunkbaroskadtan a fájdalom óceánjában... Reményünk elsorvadt, napunk leáldozott, s hitünk, mert gyenge volt, összetöredezett s roncsait elsodorták a zajló hullámok...

Emlékszel Lacikám, az ablaknál ültünk. Már besötétedett, de nem gyujtottunk világosságot, mert úgysem láttunk volna... Keveset beszéltünk, mert ilyenkor a szó szürke és erőtelen. Hallgattunk. Vigyáztuk magunkat, s a lelkemnek csak egyetlen belső hangja volt: van-e Isten? S ebben a gyötrő, néma csöndben arra lettem figyelmes, hogy Te hangoosan imádkozol. A szavak értelméhez simultak, s feltárult előttünk hívó lelkednek minden mélysége és magassága. Imádkoztál, s halk, szelíd hangod megtelt csodálatos erővel, s mindannyian éreztük, hogy beteg, sajnó lelkünket az ima szárnyaira veszi, s a kétségbeejtő semmiből viszi-viszi az Isten felé... E ekkor éreztem csalhatatlanul, hogy a fiam egy más létformában él. Imád az eget ostromolta, s az ég megnyílt előtte... Amikor az amenre megkondult a szivünk, hitünk visszatért, s tudtuk, hogy sorsunk nem a megsemmisülés, hanem a megtisztulás... Ez volt életünk legnagyobb ajándéka, amit Tőled kaptam...

Most kihült otthonodban, drága szeretteid úgy ülnek a csöndes májusi alkonyatban,

mint mi akkor... Erőtelének és vigasztalónak. Gyarló emberi szóval nem is lehet hozzájuk közelíteni. De emlékezz Lacikám, a kicsi fiam, akiért Te akkor életed legszebb imáját mondottad, éppen iskolába induló első elemista volt. Szeretted tanulni. Én tudom, hogy ő akkor megtanulta azt a lélekgyógyító szép imát odafenn, s úgy érzem, hogy ma este ott van szeretted között, s ha Te még az átmenet titkaival volnál elfoglalva, ő helyetted elmondja hibátlanul... Ha fülükkel nem is hallják, de a szívek megérzi, s az Isten bizonyára megérti...

Ez az én koszorúm Lacikám. Ugy fontam, ahogy Te mindig szeretted... Felirata: a gondolat embere a lélek Emberének...

Dr. Szabó István.

JÖVŐ ÚTJAIN

Unitárius templom Kocsordon.

Fél esztendővel ezelőtt ennek a szatmármegyei községnek, mely tulajdonképpen Mátészalka elővárosa, a nevét se ismertük. E hó elején felhívás ment az unitárius hívekhez, amelyet egyházi főhatóságunk is buzdító szavakkal látott el. A Kocsordon felépítendő templom és közművelődési ház javára kértünk kegyes adományokat. Ha Isten segít, egy fél év múlva állani is fog a kocsordi templom az egy Isten dicsőségére. A tervet, amely olyan szép és olyan művészi, hogy szívünket az első pillanatban megdobogtatja és adakozásra indítja, Szinte László műszaki főtanácsos készítette. Ősi székely templom stílus, melynek Szinte László az igazi művésze.

Hallottunk a multban megjegyzéseket, hogy az unitárius vallás sajátosan erdélyi vallás, csak Erdély levegőjében tud igazán kivirágozni, mert csak ott vannak meg erős unitárius egyházközségek szervezéséhez a lelki adottságok. Ennek határozott cáfolatát jelenti most Kocsord. Pár hónap alatt itt egy tekintélyes leányegyházközség alakult, a hívek száma egyre nő és minden vasárnap kétszer 300—400-an jönnek össze unitárius istentiszteletre egy nagy dohány szárító csűrben. Prédikáltam én már kicsi székely falusi templomokban, és világvárosok márvány templomaiban is szegényeknek és miliomoknak egyaránt. Háromszék vármegyétől szinte Californiáig. Nagyobb buzgóságot azonban sehol sem láttam, mint a kocsordi dohány szárító csűrben. Unitárius énekeket pedig talán sehol se tudnak ma úgy énekelni, mint Kocsordon.

Minden adottsága megvan annak, hogy a kocsordi unitárius leányegyházközség rövidesen anyaegyházközséggé erősödjék és egyik

erős vidéki eklézsiánk legyen. A fejlődést Kocsord népének sajátos lelki tulajdonsága teszi lehetővé. Ennek a józangondolkozású, kurta nemesi családból származó, szorgalmas színtiszta magyar népnek a lelkülete sok olyan szép vonást mutat, mely a székely népre emlékeztet. Az oka ennek kétségtelenül az lehet, hogy vannak itt családok, amelyek eredetileg Erdélyből származtak és a Bocskai háborúk idején telepedtek le itt, az ecsedi láp szélén. Háziiparuk és társadalmi szokásuk is a székelyekre emlékeztet: szőnek, fonnak, pulizkát főznek és kalákába járnak, mint a székelyek.

Nehogy valaki azt gondolja, hogy ezek a derék magyarok egyházi adó miatt lettek unitáriusok! Áttérésüknek valóban komoly lelki oka van. Tény az, hogy amikor volt egyházukkal lelki kapcsolatuk helyreállíthatatlanul megszakadt és felekezeten kívüliek lettek, a mi egyházunknál erősebb és gazdagabb egyházak is szívesen fogadták volna be őket. Ők azonban a mi egyházunk ajtaján kopogtattak és nekünk testvéri kötelességünk volt ezek előtt a jó magyarok előtt az ajtót megnyitni. Azt mondták — és ebben valóban igazuk is van, — hogy nem vallást, hanem csak egyházat cseréltek. Vallásuk a régi, az, ami a miénk is. Ép azért lettek unitáriusok, mert rájöttek, hogy vallásukat csak az unitárius egyházban tudják szívük megnyugvásáért gyakorolni. Ezért vállalták magukra azoknak az áldozatoknak a terhét, amely egy új egyházközség megszervezésével, fenntartásával, templom és kultúrház építésével stb. jár.

Híveinknek, akiket arra kértünk, hogy a kocsordi templom és közmívelődési ház javára adakozzanak, azt üzenem, hogy jobb célra soha sem adakoztak.

Dr. Csiki Gábor.

KRÓNKA

Dr. Snow látogatása.

Külföldi testvéreink látogatása minden alkalommal az összetartás érzését erősíti szívünkben. Különös örömeinkre szolgált a mostani alkalom, amikor azt a férfiút üdvözölhettük újra körünkben, aki az elsők között volt a nagy világégés utáni látogatók sorában, és az elsők között volt, amikor segíteni és cselekedni kellett. A magyar nemzet is kifejezte háláját, amikor a szegedi egyetem tiszteletbeli doktorává avatta, melyről napilapjaink is részletesen megemlékeztek. Ezen a hasábokon most inkább egyházi vonatkozású látogatásairól számolunk be néhány rövid sorban.

Budapesten a Dávid Ferenc Egyletben tartott előadást máj. 6-án, ahol szépszájú érdeklődő közönség előtt a vallás értelméről és céljáról értekezett. A kísérő műsor a szokott keretben gyönyörködtette a hallgatóságot. Az ünnepélyt követően a gyülekezeti teremben Nőszövetségünk teaestélyt rendezett a kocsordi templom javára, s a megjelentek közül többen elbeszélgettek dr. Snow-val, aki nem egy hívünkre még erdélyi régi körútjáról emlékezett. Az ünnepségeken budapesti híveink mellett örömmel üdvözöltük Lőrinczy István ny. keresztúrköri esperes és Darkó Béla füzesgyarmati lelkészeinket.

Dr. Snow az unitárius templom szószékén.

Vidéki látogatásai során meglátogatta debreceni egyházközségünk szép kis templomát, ahol dr. Egyed János gondnok, dr. Mikó Gyula, Derzsy Kálmán és Somlyay Kálmán üdvözölték híveinkkel együtt. Vasárnap, május 8-án Kocsordon tartott Istentiszteleten és templomi ünnepségen vett részt. Ezt megelőzően este együtt volt nyíregyházai és nagykállói híveinkkel, akik elkísérték kocsordi útjára is. Kocsordon nagy ünnepélyességgel fogadták, s a szépen feldíszített csűrben minden talpalatnyi hely el volt foglalva, s legalább ötszáz ember imádkozott együtt. Az egyházi beszédet dr. Csiki Gábor lelkész tartotta. Kereki Gábor lelkész a helyi gyülekezet és dr. báró Daniel Gábor gondnok az egyház egyeteme nevében üdvözölte a vendéget. Mély hatást keltett a templomi ünnepélyen előadott szép dalárdaszám, melyet harminctagú unitárius férfikarunk adott elő Nagy Sándor kántor vezetésével. Az egyik ismert angol egyházi éneket „Hozzád megyek Uram“, az angol szöveggel énekeltek, mely láthatóan mély benyomást tett dr. Snowra. Beszédében az összetartásra, áldozatkésztségre és a szeretet gyakorlására hívta fel híveink figyelmét. A gyülekezetben való látogatása régi erdélyi látogatásaira emlékeztette, amikor közvetlen-

séggel egyszerű emberek fogadták, akik megtalálták a szívhez vezető utakat.

Szegedi avatását megelőzően látogatást tett Hódmezővásárhelyen, ahol dr. vitéz Kozma György gondnokunk vendége volt. A szegedi avatást dr. Gelei József rektor magnificus végezte, aki egyben szegedi leányegyházközségünk gondnoka, s egyben újra unitárius vallású rektora annak a Kolozsvárról Szegedre került egyetemnek, melynek felállítása évében első rektora és prorektora dr. Berde Áron és dr. Brassay Sámuel professzorok személyeiben unitárius ember volt. A véletlennek ez a találkozása különös melegséget kölcsönzött az avatási ünnepnek, melynek beszédei közül dr. Snow előadását és dr. Gelei rektor avató beszédét s benne izzó magyarságát és öntudatos hitét sokáig megőrizzük lelkünkben.

Vasárnap, máj. 22-én délelőtt 11 órakor pestszentlőrinci gyülekezetünk templomában fejezi be látogatását, ahol megtekinti fiatal, nagy áldozatot hozott gyülekezetünk szép templomát és gyülekezeti termét. Az istentisztelet után Pethő István lelkész üdvözli és dr. Syney B. Snow beszédet tart.

Látogatása ünnep volt egyházunk számára és ünnepe annak az egyetemnek, mely az értékeket megbecsülve, értékes munkássága előtt tisztességet tett.

RÓVÁS

Dr. Iván László ifjúsági emlékalap.

Nőegyletünk máj. 12-i gyűlésén fájó szívvel emlékezett meg arról a pótolhatatlan nagy veszteségről, mely egyházunkat dr. Iván László korai halálával érte. Egy szent örökséget hagyott ő reánk, unitárius, magyar asszonyokra. Neveljük gyermekeinket, ifjainkat öntudatos unitáriusokká.

Ezt a nemes célt szolgálja a nyári konferenciás tábor, a gyermeknyaraltatás és a Leányegylet nyaraltatása a Szentábrahámi pihenőben, úgyszintén cserkészifjaink táborozása is.

Nőegyletünk elhatározta, hogy dr. Iván László ifjúsági emlékalapot létesít. Szeretettel kérjük a szülőket, akiknek gyermekeit a megboldogult annyi éven át a leggyengédebb szeretettel és megértéssel nevelte, adakozzának erre a nemes célra. Mindenki tehetsége szerint adjon, ha csak filléreket is, hogy nagyon-nagyon sokan áldozhassunk az ő emlékezetére. Évről-évre szeretnénk 2 gyermeket nyaraltatni ebből az alapból, esetleg a konferenciás táborba küldeni egy-egy ifjút, vagy a cserkésztáborba eljuttatni egy olyan gyermeket, aki anyagiakban szűkölködik.

A nőegylet, mint első felajánló, évi 30 P-t ajánlott, minden évben egy gyermek nyaralási költségére a Szentábrahámi-pihenőben.

Az adományokat kérjük fenti jelzéssel az Unitárius Nőegylet pénztárába, vagy az Egyházközség pénztárába juttatni (V., Koháry-u. 4. sz.)

vitéz Nyiredy Gézáné.

H I R E K

Lapunk

volt szerkesztőjét és hosszú éveken keresztül szorgalmas munkatársát dr. Iván Lászlót, mindnyájunk melegszívű barátját könnyes szemmel búcsúztattuk. Az olvasó üdvözlését utolsó üzenetét küldjük ezekben a fekete betűkkel fehér papirosra rótt sorokban.

Ama nemes harcot megharcoltad s teljes volt életed annak minden mezején. A halál csak testeden diadalmaskodott, de lelked, mely Istentől való, örök életet nyert.

A farkasréti temetőben egyházunk képviselői, lelkésztársaid, tisztelőid, tanítványaid gyűltek össze és tettek tisztességet azon a szép májusi délutánon, amikor utolsó utadra fájó lélekkel elkísértünk. A nyitott koporsó mellett Józán Miklós püspöki vikárius méltatta életed gazdag tanúbizonyságait. A nyitott sír mellett Barabás István lelkipásztortársad benned az evangéliumi ember örökségét állította oda mindnyájunk elé, közvetlen megkapó beszédében. Pethő István lelkész a tanítványok és a cserkészek virágszálaival hozta. Mi pedig ennek a lapnak olvasótábora és az egyetemi ifjúság nevében hoztunk utolsó üdvözlését.

Nem felejtjük és nem felejttem el utolsó üzenetedet, melyet fáradt, törekeny hangon mindegyikünkre külön-külön is reabíztál: Folytassátok a munkát, ott ahol én elhagytam és úgy ahogyan én végezni szerettem volna. Utolsó kézfogásunk emléke végigkísér életem útján s velem marad mindörökre. Erre emlékezve ismételem: Isten megáldjon László!

Ferencz József.

LAPUNK OLVASÓINAK ÉS BARÁTAINKNAK ISTENTŐL ÁLDOTT BOLDOG PÜNKÖSDI ÜNNEPEKET KIVÁNUNK!

RÁDIÓ KÖZVETÍTÉI Istentiszteleteinket Koháry utcai templomunkból d. e. 9 órakor május 22-én: Pethő István és június 6-án, pünkösdi másodnapján: Barabás István lelkipásztorok szolgálataival.

KONFIRMÁCIÓI ÜNNEPSÉGEINKET a Missziós Ház templomában máj. 26-án d. e. 10 órakor, a pestszentlőrinci templomban d. e. 11

órákor tartjuk. Dr. Csiki Gábor és Pethő István lelkészek készítettek elő növendékeinket.

NYÁRI KONFERENCIÁNKAT máj. 25—30. napjain tartjuk Magyararkúton. Indulás szerdán, 25-én d. u. 2.17 órákor a Nyugati pályaudvarról. A konferencia részletes programját már szétküldöttük. Jelentkezni a lelkészi hivatalban kell máj. 24-ig.

MARIA VAN EVERDINGEN a hollandiai remonstráns egyház ifjúsági mozgalmanak tagja, budapesti látogatása során meglátogatott, s nőegyletünk és leányegyletünk munkáját ismerte meg közelebbről. Megígérte, hogy a nyáron részt vesz leányegyletünk táborozásán. Örömmel várjuk.

GYERMEKNYARALTATÁSUNK előkészület alatt van. Várjuk minél előbb, legkésőbb pünkösdig a vidéki gyülekezetek jelentkezését. A háromhetes nyaralás díja 30 pengő. Szeretnénk, ha minden vidéki gyülekezet legalább egy gyermeket küldene minden egyes táborba. A táborozás díja természetben: liszt, zsír, tojás stb. is fizethető. A fiútábor időpontja: Június 22.—július 13. A leánytábor: augusztus 10—31.

PÜNKÖSD ELSŐNAPJÁN Koháry utcai templomunkban prédikál Barabás István, úrvacsorát oszt Józán Miklós. A Misszió Ház templomában prédikál dr. Csiki Gábor, úrvacsorát oszt: Ferencz József. Az ünnep másodnapján a Koháry utcában rádióon is közvetített istentiszteleten prédikál és úrvacsorát oszt: Barabás István, a Misszió Ház templomában prédikál és úrvacsorát oszt: Pethő István.

FIKKER JÁNOS kövendi lelkész, teol. m. tanár, a szegedi egyetemen filozófiai doktorátust szerzett. A tudományos és a gyakorlati életben szorgalmasan tevékenykedő lelkésztársunknak további sikert kívánunk.

VITÉZ FÁBRY DÁNIEL DR. orsz. légvédelmi parancsnok hitrokonunkat Magyarország Kormányzója m. kir. tábornokká léptette elő. Legfelsőbb helyről jött szép és értékes munkával kiérdemelt kitüntetéséhez mi is őszinte szívvel gratulálunk.

VALLÁSTANÍTÁSUNKAT a felsőbb hatóságok rendelete következtében Budapesten és pestkörnyékén máj. 14-re be kellett fejeznünk. A csoportvizsgákat megtartottuk. Az évzáró Istentiszteleten máj. 15-én növendékeink a Koháry-utcai templomban gyűltek össze. A szolgálatot *Benedek Gyula* s. lelkész végezte. Az Istentisztelet végzetével *Barabás István* lelkész intézett buzdító beszédet az ifjúsághoz s öntudatos unitáriusságuk megőrzésére és ápolására buzdította őket.

LAPUNK májusi száma *dr. Iván László* testvérünk váratlan elhunytja miatt néhány napi késéssel jelent meg. A jelen számból a júniusra maradtak Ágoston József és Szász Domokos értékes cikkei és a gyulai szórvány életét ismertető

beszámolóink. A júniusi szám lapzártája jún. 7-én reggel.

AZ UNITÁRIUS VILÁGSZÖVETSÉG teológiai konferenciáját július 18—23. napjain a hollandiai Bentveldben, az ifjúsági szövetség táborozással egybekötött konferenciáját július 27.—augusztus 1. napjain Leersumban tartja. Részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk. Az utiköltség és részvételi díj egy konferenciára kb. 180—200 P.

FÉRFI KONFERENCIÁNKAT magyarkuti táborunkban június hó 15—17. napjain tartjuk meg „Hitbeli elmélyülésünk“ gondolkörben. Lapunk jövő számában hozzuk a tudnivalókat.

LAPZÁRTA UTÁN olvastuk a Református Élet számaiban megjelent megjegyzéseket, melyekre legközelebbi számunkban visszatérünk.

A PROTESTÁNS DIÁKSZÖVETSÉG közgyűlésén a megválasztott új elnök *dr. Soós Géza* programbeszédében az alábbi érdekes gondolatokkal foglalkozott: Tudatában vagyok annak, hogy nagy missziója van a protestáns diákszövetségnek, amelynek tulajdonképpen négy arca van. Az egyik befelé néz a tagegyesületek felé. Minden erőnkkel arra kell törekednünk, hogy tagegyesületeinket erkölcsileg, anyagilag hathatósan támogassuk. A másik arc a magyar protestáns egyházak felé néz. Református, unitárius és evangélikus hitünknek és világnézetünknek olyan kincsei vannak, amelyeket ki kell bányásznunk és az egyes magyarországi egyházakkal együtt kell minél hatékonyabban kitermelni. A harmadik arc magyarságunk felé fordul, minden belső megerősödésnek tulajdonképpen magyarságunk, fajtánk megerősödését kell szolgálnia. Minden magyar alapon álló diákalakulattal vállvetve kell nemzetünk ügyét szolgálni. A negyedik arc a világprotestantizmusra tekint. Az erdélyi unitáriusok nemcsak egyházi, hanem kulturális és nemzeti fennmaradásukat is biztosítani tudták a tengerentúli unitáriusok megnyerésével. Magyarországnak ma is nem egy győzelmet biztosíthatunk a világprotestantizmus tájékoztatása útján.

TEAESTÉLY. Folyó évi május 7-én megtartott Dávid Ferenc Egyleti estély után a nőszövetség jól sikerült teaestélyt rendezett a kocsordi templom javára. Összes jövedelem: 70 P 72 f. Tea-jegyekből befolyt 55 P, sorsolásból 7 P 42 f, perselypénz 8 P 30 f.

A 345. SZ. JÁNOS ZSIGMOND CSERKÉSZCSAPAT parancsnokát, *Pethő István* unitárius lelkészt az a kitüntetés érte, hogy a kerület meghívta intézőbizottsági tagnak. Ez ugyan bizonyos munkatöbbletet jelent, de előre nem is látható fontosságot jelenthet az, hogy a vezetőségben a mi csapatunk parancsnoka is ott van. A csapat egyik csapattisztjét, ó-tordai *Werness Ákost* a belvárosi körzet légoltalmi előadójának választotta meg és ő lett az országos se-

gédtszti tanfolyam helyettes parancsnoka is. Szívvel gratulálunk mindkettőjüknek e kitüntető megbízáshoz és kívánunk nekik „Jó munkát!” — De a csapat is szép és jó munkát végzett a tél folyamán, résztvett minden szövetségi, kerületi és körzeti munkában és az április 24-iki kormányzó díszszemlén is. — Pünkösdkor Füzesgyarmatra megy a csapat és nyáron előreláthatólag Fonyódon fog táborozni. Kívánunk a csapatnak és derék vezetőinek továbbra is „Jó munkát!”.

ELKÉSZÜLT Nőszövetségünk vándor babakelengyéje, melyet nyolc lelkes asszonytársunk jóvoltából gyűjtöttünk egybe. Köszönjük a kedves ajándékot, amely az *unitárius magyar testvéri közösség* gondolatát ápolja. Várjuk szeretettel az első kis apróságot, a jó Isten áldását. Az a mi kívánságunk, hogy minél *több családban* legyen szükség a mi gyermekkocsinkra és vándor babakelengyünkre, melyet szeretettel juttatunk el a reá várakozó anyákhoz.

SZÁZ PENGŐT küldött egyik magát megnevezni nem akaró áldozatos unitárius testvérünk azzal a kéréssel, hogy azt a magyarkúti nyaralótelepen építendő fürdőmedence céljaira fordítsuk. Isten áldja meg nemes cselekedetét és buzdítsa közvetésre többi híveinket is. Aki a gyermekek részére adakozik, az a jövőt építi.

LEKVÁR ADOMÁNYOKAT várunk mindenfelől, hogy azt a nyaraltatás kapcsán gyermekeink javára felhasználhassuk. Azokat az üvegeket, melyeket kérésünkre a tél folyamán többen félretettek, „Unitárius gyermeknyaraltatás” felirással kérjük sziveskedjenek a Koháry-utcai lelkészi hivatalba eljuttatni, Nőszövetségünk pénztárosa, Barabás Istvánné nagytiszteletű asszony címére.

VIDEK

DUNÁNTULON, Kaposvárt máj. 15-én Bartók Géza lelkész, Győrben pedig Józán Miklós püspöki vikárius tartottak úrvacsora-osztással egybekapcsolt Istentiszteletet.

MISKOLCON, máj. 22-én, d. e. 11 órakor úrvacsora-osztással egybekapcsolt Istentiszteletet tart Józán Miklós püspöki vikárius, aki az előző napon vizsgáztatja unitárius növendékeinket, akiket az év folyamán Nagyné, Szén Erzsébet okl. tanárnő részesített vallásoktatásban.

NYIREGYHÁZÁN, máj. 29-én, az evangélikus iskolák dísztermében úrvacsoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tart d. e. 10 órakor, dr. Csiki Gábor lelkész.

GYULAI SZÓRVÁNYUNKBAN április 10-én Darkó Béla tartott úrvacsora osztással kapcsolatos istentiszteletet a ref. testvérek templomában. Megelőző este a szórvány tagjai mondhatni teljes számmal gyűltek össze a ref. elemi isk. tantermében, hol bibliamagyarázattal kapcsolatos istentisztelet után szórványgondnok szeretettel

köszöntötte a szórványban először megjelent Darkó Béla lelkészt, az épen Gyulán időző és az összejövetelen megjelent özv. Nyirő Gézáné öméltségét, a budapesti unit. Nőszövetség alelnökét, valamint a megjelenteket. Majd Szász Domokos tartotta meg nagy figyelemmel kísért előadását Gondolatok címen. Ebből az értékes előadásból szemelvényt közlünk lapunk jövő számában. Az Úrvacsora osztáson 27 hívünk vett részt, az Urasztalát Szász Domokos atyánkfia áldozatkészségéből terítettük meg.

FÜZESGYARMAT. Április hó 23—24. napjain tartotta meg az esperesi vizsgálószerkesztés éves vizsgálatát a füzesgyarmati unitárius egyházköztségben. A vizsgálószerkesztés jegyzőkönyve különös gonddal emlékezik meg az iskolában elért eredményről, melynek irányítását a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal végzi özv. Kinces Lászlóné tanítónő, az utóbbi időben aynyira megrongált egészségi állapota ellenére is. A jegyzőkönyv kiemeli, hogy a Népiskolai egységes vezérkönyv, mely Drozdy Gyula és Dr. Lőrinczy Szabolcs szerkesztésében jelent meg: „A fogalmazás tanítása a népiskola II—VI. osztályában” címen, függelékében a módszeres szemelvények mellett többek között három olyan eredeti gyermekfogalmazványt közöl mintá gyanánt, melyet iskolánk növendékei küldöttek be. Ezekből a „gyöngyszemekből” írja bevezetésében Drozdy egész gyermek lélektan bontakozik ki, a magyar gyermek lélektana. Nem is lehet szebb kitüntetés egy néptanítónak, mint az, hogy a beküldött tízezret jóval meghaladó gyermekfogalmazvány közül három az ő iskolájából került ki. Amíg ilyen nevelő munka folyik iskolánkban, nem kell félni attól, hogy elnéptelenedik, törpe iskolává süllyed, mert a szülők mindig bizalommal fordulnak az ilyen tanító felé, akire gyermekeik nevelését nyugodtan rábízhatják. Gratulálunk a tanítónőnek és további sikert kívánunk.

GYULAI SZÓRVÁNYUNK egyik áldozatkész tagja, Szász Domokosné tíz pengőt ajánlott fel a füzesgyarmati unitárius iskola valamely szegénysorsú és arra érdemes tanulójának a felsegélyezésére. A nemes szívű adományért e helyen is hálás köszönetet mondunk. Istennek áldása legyen a kegyes adakozók életén!

KECSKEMÉTEN június 12-én úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteletet tartunk d. e. 11 órakor az evangélikus templomban. A szolgálatot Józán Miklós és Ferencz József végzik. D. e. fél 10 órakor a ref. gimnáziumban a kecskeméti és vidéki növendékek vallásvizsgáját tartjuk meg.

A FÜZESGYARMATI EGYHÁZKÖZSÉG ARANYKÖNYVÉBŐL. Özv. Sári Józsefné, Gacsári Eszter újra beírta nevét az egyházközség aranykönyvébe. Az ő nevével nem először találkozunk e lap hasábjain. Ott van ő mindig azok között, akiknek korszájából az adakozás olaja soha ki nem fogy. Ujabbán egy gyönyörű szépen himzett harmoniumtakaróval lepte meg az egy-

házközséget, melyen zsoltáros áhítattal hirdeti követendő példa gyanánt: „Az Urnak irgalmát örökké éneklem“. Áldja és tartsa meg a jó Isten nekünk, hogy még soká világozjon előttünk az ő nemes példaadásával.

HIVATALOS RÉSZ

Szám: 172—1938.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség Kebli Tanácsa 1938. évi június 3. (péntek) d. u. 5 órakor a tanácsteremben

évnegyedi rendes ülést

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.
Budapest, 1938. május 15.

dr. Kozma Jenő s. k. Józán Miklós s. k.
gondnok. lelkész-elnök.

Tárgysorozat: 1. Ima-bibliaolvasás. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jegyzőkönyvhitelesítő. 4. Elnöki leg elintézett és folyó ügyek; eskütétel. 5. Magyarokéti építkezésről és az ott tervbe vett nyári mozgalmakról. 6. Lelkészek nyári szabadsága. 7. Nevelésügyi bizottság jelentése. 8. Gazdasági bizottság jelentése. 9. Jelentés a Konfirmációról. 10. Szent István napjának (augusztus 20.) megünneplése templomainkban. 11. Időközben érkező ügyek. 12. Indítványok (írásban — előre.)

NB! Nevelési bizottság: V. 30. (hétfő) } délután
Gazdasági „ VI. 1. (szerda) } 5 órakor
Külön meghívót nem küldünk. Házi naptárában mindenki jegyezze elő a jelzett dátumokat.

Egyházközségünk a Kebli Tanács ülést követően d. u. 6 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a gyülekezet tagjait meghívjuk.

LELKÉSZI NYUGDIJALAPRA f. évi április hó folyamán beküldött kegyes adományokat az egyház nevében hálás köszönettel nyugtázom: Lázár József, Klein Géza és Nemes Aurél 20—20 P, özv. dr. Héderváry Hugóné 15 P, dr. Bárány Daniel Gábor 10 P, Dimény Zsigmond, Diósgyőr 4 P, Polgár Lipót 3 P, Ujváry László 2 P 50 f, Szinte Ferenc, Ilkey Elek és id. Deák Farkas 2—2 P, id. Rédiger Béla, Katona Sámuel, Borbély Márton és Baráth Lajos, Dunapataj 1—1 P. Összesen: 104 P 50 fillér. Tizenöt adakozótól ez igen szép összeg. S az a legszebb benne, hogy minden kényszerítés nélkül járulnak hozzá Hívünk ennek a közös alapnak a gyarapításához. Az érdekelt felek a maguk javára adják amit adnak, előírás szerint. Az állami járulék is tovább menő és törvényben gyökerező célokat szolgál. De aki önként ad, a szíve sugallata szerint, az egyúttal erkölcsi erőt és támasztékot nyújt nekünk, hogy kötelességünket a mai válságos időkben annál hívebben teljesítsük. Ilyen szellemben kérem és várom a jövőben is a kegyes adományokat. Hitrokoni szíves üdvözlettel: Budapest,

1938. V. 5. Józán Miklós lelkész-elnök, püspöki vikárius.

ELSZÁMOLÁS A POLGÁRDII IMAHÁZ ÉS LELKÉSZI LAKÁS JAVÍTÁSÁRA TETT ADOMÁNYOKRÓL.

Budapestről: Józán Miklós p. vikárius 100 P. Sopronból: Csatkai Jenő, Szabó Mihály 5—5 P. Balatonfőkajáról: Kocsi Lajos, Tóth Lajos 10—10 P, Mezey Gyula, Kerék István 1.50—1.50 P, Kerék István 1 P. Kaposvárról: Dr. Májay Dezső 10 P, Fodor Jenő, Pápai István 5—5 P, Dr. Májay Ferenc, Dr. Horváth József 3—3 P. Balatonbogláról: Dr. Simon István 10 P. Kéthelyről: Zakariás Ferenc 5 P. Csurgóról: Kalik István 5 P. Somogy-szentbalázsról: Kisgyörgy Endre 3 P. Csajágról: Németh Lajos, Magyaródi János, özv. Bajnok Gyuláné, Kőmíves József 5—5 P, Nyíró Lajos 2 P. Adándról: F. Lengyel József 6.60 P, Vincze József, Fenczi József róm. kath. 5—5 P, ifj. Bata Antal róm. kath. 3 P, Molnár József, Tóth Józsefné, Bata János róm. kath. 2—2 P, Kis Pál, Kotlóci János, Krézli József, Ábrahám József, Végh Artur 1—1 P, Csizmadia János 0.40 P. Jutról: Bata Antal 40 P. Akinek szép a benső temploma, az a külsőt sem engedi összedűlni.
Bartók Géza.

A NŐSZÖVETSÉG ÖSSZESÍTETT SZÁMADÁSA AZ 1937. ÉVRŐL. A) Bevételek: 1. Egyházközség adománya 500.— P. 2. Amerikai adományból 10% 130.— P. 3. Egyesek adománya 30.70 P. 4. Husvét perselypénz (Koháry-u.) 112.— P. 5. Husvét perselypénz (Misszióház) 57.06 P. 6. Tagdíjak 136.— P. 7. Visszatérített kölcsönökből 102.— P. Összesen: 1.067.76 P. B) Kiadások: 1. 1936. évi karácsonyi akció portókölt. 62.44 P. 2. Tanulmányi segélyekre 166.58 P. 3. Szegény segélyezésre 42 esetben 109.75 P. 4. Diák vacsorára 16.— P. 5. Kölcsönadott összeg 132.— P. 6. Élelmiszer szegényeknek 29 esetben 180.76 P. 7. Portó, nyomtatványok, bélyeg, vegyes 104.06 P. Összesen: 771.59 P. Maradvány 1937. karácsonyi akcióra 296.17 P. Nőszövetség szegénygondozó számadása. (Kis könyv) 1937. A) Bevételek: 1. Polgár Lipótné 18.— P. 2. özv. Nyíró Gézné 11.— P. 3. Nyiredy Erzsébet 27.— P. 4. Barabás Istvánné 3.— P. 5. Egyesek adománya (11 esetben) 22.50 P. Összesen: 81.50 P. B) Kiadások: 1. Szegény segély részére (25 esetben) 52.30 P. Maradvány 1937. karácsonyi akcióra 29.20 P. Összesen: 81.50 P. Az 1937. évi mindkétrendbeli számadást átnéztük a Nőszövetség megbízásából — és azt rendben találtuk. Budapest 1938. március 7-én. özv. Biró Jánosné ellenőr, Nyiredy Erzsébet, Sepsy Jánosné.

A SZENTÁBRAHÁMI MIHÁLY PIHENŐRE újabban adakoztak: özv. dr. Héderváry Hugóné 15 P, Kiss Irén és Jolán 3 P, Péterffy Jenő, vitéz Szinte Gábor és dr. Tiboldy Béla (Bajna) 2—2 P, 1937. évi kamat 5 P 43 fillér, 14 drb. fel-

írásos levelezőlap á 6 fillér, összesen 84 fillér, 1 drb. templom levelezőlap 8 fillér, 14 drb. Magyar-kuti levelezőlap á 10 fillér, 1 P 40 fillér kiegészítésül 25 f, az 1938. február havi számunkban nyugtázott 13 P-vel együtt 45 P.

Felkérjük kedves lapunk olvasóit és híveinket, hogy adományaikkal gyarapítsák a Pihenő alapját és levelezőlapjainkat vásárolják. „Egy az Isten“ vagy „A hit Isten ajándéka“ felírással levelezőlap ára 6 fillér, a Koháry-utcai templomház levelezőlap ára 8 fillér, Magyar-kuti telepünk levelezőlapja és ajándékba kapott különböző képeslapok ára 10 fillér. A levelezőlapokat árusítja és a pénzadományokat köszönettel átveszi Ujvári László pénztáros V., Koháry-u. 2-4. alatt. Vasárnaponként a lelkészi irodán Istentisztelet után.

A jó bevásárlás előfeltétele, a megbízható üzlet

ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH

férfi és női szövetek, selyemek, sifon, és vászonárak, mértékutáni férfi fehérneműek stb.

IV., Petőfi Sándor-u. 3. az udvarban

Telefon: 188 — 660.

Hittestvéreinknek árengedmény!

Női és férfikalap nagy választékban — modellek után alakítást olcsón vállalom

özv. Péter Jánosné

VIII., Baross-utca 82.

Unitárius hittesivéreim támogatását kérem.

Istentiszteleti sorrend 1938. június hóban.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	5	d.e. 9.	Barabás István
” ” ” ” ” ” ” ”	R. 6	” ”	Barabás István
” ” ” ” ” ” ” ”	12	” ”	Barabás István
IX, Hőgyes Endre-u. 3. (Misszióház) (Rákos-utca)	5	d.e. 10	dr. Csiki Gábor
” ” ” ” ” ” ” ”	6	” ”	Pethő István
” ” ” ” ” ” ” ”	12	” ”	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. imaház	6	d.u. 4	Barabás István
C) Pestkörnyéken:			
Csepel—Templom-téri polgári iskola	5	d.e. 11	Benedek Gyula
Pestszenterzsébet—Erzsébet-u. el. iskola	5	d.u. 4	Benedek Gyula
Pestszentlőrinc—Unitárius templom . .	5. 12.	d.e. 11	Pethő István
Sashalom—Kossuth-téri el. isk. .	6	” ”	Benedek Gyula
” ” ” ” ” ” ” ”	6	d.u. 4	Benedek Gyula
D) Vidéken:			
Békés, polgári isk. . .	12	d.e. 11	Darkó Béla
Debrecen-Hatvan-u. 24. Unitárius imaház . .	6	d.e. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj—Unitárius templom .	6	de. 10. du. 2	Ferencz József
Gyula, ref. templom . .	6	d.e. 11	Józan Miklós
Kecskemét, evang. templom	12	” ”	Józan Miklós

Nb! Aláhuzott dátumokon urvacSORAOSZTÁS. — Egyházi adó befizetését azért szorgalmazzuk, hogy végső esetben ne kelljen hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc. Hivatalos órák: délelőtt 9—1., délután 4—6. Pénzbeszedők: pesti oldalon: Lux Ernő, budai oldalon: Varga Jenő. Kérjük hÍveinket fogadják őket megértéssel. Ugyanők átvehetik a lelkészi nyugdíjlapra küldött adományokat is. — Egyházközségünk csekk-számlájának száma: 30.400. —

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Felelős szerkesztő és kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 110-651.

Előfizetési díj egy évre 4.— P, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség A „Hivatalos rész“ c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza

Utánaküldés kizárva!

Uj cim: